

Voorzitter: M. Martinez Doubiani (D66)

Namens de raad: S. Middelhuis (GL), I. Huitema (PvdA), T. Rustenbiel (D66), T. van Zoelen (PvdD), Y. Menger (Stadspartij), D. Brandenburg (SP), I. Jacobs (VVD), S. Groenenboom (S&S), R. van der Heide (CU), I. van Jaarsveld (CDA), L. van der Laan (PvH), K. Blauw (PVV)

Namens het college: C. Bloemhoff (wethouder), E. Eikenaar (wethouder)

Namens de griffie: W. Bierman

Begrotingssessie Economische Zaken, Werk en Inkomen

00:15:47

Voorzitter: Goede middag en welkom bij deze meningsvormende sessie over de begroting deelprogramma 1.1 Economie en werkgelegenheid en deelprogramma 3.1 Werk en inkomen. Er zijn geen insprekers. We kunnen meteen door naar de raad. We hebben voor deze sessie 80 minuten. In de voorbereidingsmemo heeft u kunnen lezen dat de fracties 3,5 minuut hebben per fractie en 14 minuten voor het college. Om alle ruimte te geven aan debat, wil ik u vragen om interrupties kort te houden en alleen de nodige inleiding te geven. Ik wil beginnen met de eerste termijn, inventarisatie voor de vragen aan het college met betrekking tot beide deelprogramma's. Welke fracties hebben er vragen voor het college? Ik kijk rond. Ik zie één fractie met vragen voor het college. Ik begin bij de Stadspartij.

00:16:50

Mevrouw Menger: Dank u wel, voorzitter. De Stadspartij heeft de volgende vraag voor het college. Hoe houdt het college rekening met veranderingen in de werkvraag? Dan bedoel ik digitalisering, automatisering, vergrijzing en energietransitie, Mijn fractie ziet dat niet weerspiegeld in de begroting. Kan het college daar wat meer duiding aan geven? Dank u wel.

00:17:26

Voorzitter: Dank u wel. Ik zie dat er nog een andere fractie is gekomen. Zijn er nog vragen aan het college in de eerste termijn? Ik ga voor de eerste termijn naar de wethouders. Wie mag ik het woord geven? Wethouder Bloemhoff.

00:17:39

Mevrouw Bloemhoff: Hoe houdt het college rekening met de verandering van de werkvraag? In de begroting is aangegeven wat de beoogde resultaten zijn wat betreft de werkgelegenheidsgroei. We zien dat dat nog steeds groeit, maar gematigder dan de afgelopen jaren. Daar beschrijven we het nodige op. In het deelprogramma Vitaal en sociaal onder Werk en inkomen is aangegeven wat we doen in onze arbeidsmarktregio aan de veranderende werkvraag. We hebben te maken met digitalisering, de komst van AI. Er staan nog veel mensen aan de kant met talent. Dat hoeft niet alleen in een uitkering te zijn, maar kan ook iemand anders zijn. In essentie gaat het over het wendbaar en weerbaar houden van je beroepsbevolking.

00:18:37

Mevrouw Bloemhoff: Omscholen, bijscholen en dat soort zaken kunt u terugvinden onder de activiteiten van Werk in zicht die ook beschreven zijn in deze begroting, voorzitter.

00:18:48

Voorzitter: Dank u wel. Dan kunnen door naar de tweede termijn voor de visie van u op de begroting en deze deelprogramma's. Welke fractie mag ik het woord geven om het spits af te bijten? Ik zie geen handen. Moet ik iemand aanwijzen? Ik begin aan deze kant. GroenLinks.

00:19:17

Mevrouw Middelhuis: Dank u, voorzitter. Ik begin met Werk en inkomen. Het gebiedsgericht werken, werken vanuit vertrouwen, aansluiten op de leefwereld van de inwoner en de behoeften werpt zijn vruchten af. Er worden meer mensen bereikt en begeleid naar duurzaam werk. Als iemand daar nog niet klaar voor is, naar een participatiebaan, opleiding of een basisbaan. Bovendien zien we dat er minder mensen in de bijstand zitten dan landelijk. We gaan door met het ongelijk investeren in de noordelijke wijken. Het moet niet uitmaken in welke wijk je in Groningen opgroeit. We willen het overgeven van armoede van generatie op generatie verbreken met ons beleid. Het is goed om te zien dat de samenwerking van dienstverleningen in de wijken verder wordt geïntensiveerd en dat we doorgaan met maatwerk bieden.

00:20:13

Mevrouw Middelhuis: We zien een stijging in het aantal jongeren in de bijstand. In de wereld van tegenwoordig komt er veel op onze jongeren af. Het is goed dat er in de aanpak hiermee rekening wordt gehouden. Zoals de toenemende mentale gezondheidsproblemen onder jongeren. Zo kunnen we aan de ene kant werken aan het voorkomen dat jongeren in de bijstand terechtkomen. Aan de andere kant helpt het met het duurzaam helpen van deze jongeren naar werk. Ze hebben nog een heel werkend leven voor zich. We zijn blij met het voortzetten van de Eurocoaches voor advies bij schulden voor jongeren. Dan Economie. In gemeente Groningen bieden we goede omstandigheden voor ondernemers met aandacht voor de grenzen van onze planeet en maatschappelijke verantwoordelijkheid.

00:21:03

Mevrouw Middelhuis: We kijken naar de toekomst en bieden extra ruimte aan duurzame bedrijven en circulaire bedrijven op onze bedrijventerreinen. Ook zetten we in op impact ondernemen en betekenisvol inkopen. Met het Broedplaatsenbeleid bieden we de ruimte voor talentontwikkeling en start-ups. Vooral met Niemeyer wordt hier volop op ingezet. Niemeyer biedt ons de kans om ons als stad op digitalisering nog verder te profileren. De banen in de energiesector zijn gegroeid. Daar zijn we blij mee. Het lijkt ons goed dat we ons blijven profileren als voorlopers op de energietransitie. Tenslotte, maakt ook onze bruisende eventensector onze stad aantrekkelijk. Evenementen zoals Eurosonic Noorderslag, de Summer Stage, de dance festivals, Winter Goud trekken vele bezoekers naar onze stad en ze hebben ook een grote economische spin-off.

00:21:57

Mevrouw Middelhuis: Ook bij onze eventensector zetten we in op circulariteit en duurzaamheid. Dit moeten we blijven koesteren en voortzetten. Dank, voorzitter.

00:22:07

Voorzitter: Dank u wel. Dan gaan we door naar de volgende fractie voor

woordvoering. Wie mag ik het woord geven? Niet allemaal tegelijkertijd. Dan ga ik naar de Partij voor de Dieren, de heer Van Zoelen.

00:22:20

De heer Van Zoelen: Dank, dat was onverwachts. Een mooi programma. Ik begin met Economie. We hebben al veel besproken welke richting we op gaan. Voor ons is het allerbelangrijkste dat we binnen de grenzen van onze planeet blijven. We zien dat halverwege het jaar de grondstoffen op zijn van de planeet, zonder dat de aarde dat weer kan reproduceren. Als je het over economische groei hebt, zou je met 50% moeten krimpen om het allemaal te laten passen. Daarom gaan we op zoek naar andere duurzame invullingen. Dat doen we nu ook. Welke bedrijven halen we binnen op bedrijventerreinen? We kijken naar recycling, duurzame ontwikkeling. Wat ons betreft, hoort de grondstoffentransitie er ook bij. Waar die boer belangrijk voor is.

00:23:12

De heer Van Zoelen: Dat zijn ook ondernemers. We zijn niet meer alleen de stad, maar we hebben ook Haren en Ten Boer erbij. Groot landelijk gebied. Het is ook belangrijk dat we daarop focussen. Ook in de wijken. Dat het niet alleen centrum- of stadsgericht is. Wat ons betreft, hoeft het toerisme niet zo sterk aangejaagd te worden. We hebben een mooi plaatje en nu hebben we het geld onderverdeeld in de begroting. Dat ziet er mooi uit.

00:23:39

Voorzitter: Ik zet daar even een punt, want u heeft een interruptie vanuit de VVD. Mevrouw Jacobs.

00:23:43

Mevrouw Jacobs: Dank u wel, voorzitter. Ik hoor de Partij voor de Dieren zeggen dat de boeren heel belangrijk zijn voor de voedseltransitie en voor de voedselvoorziening. Ik neem aan dat hij daar alle boeren mee bedoelt, de akkerbouwers en de veehouderij. Klopt dat?

00:23:57

Voorzitter: De heer Van Zoelen.

00:23:58

De heer Van Zoelen: Alles. Alleen zien wij een transitie voor ogen, dat boeren veel minder dieren gaan houden en meer toekomstgericht gaan werken. Daar zit veel werkgelegenheid in. Er is ook een enorme boost in plantaardige vleesvervangers. Daar zien wij toekomst in. We hebben die boeren nodig om die idealen te verwezenlijken. Daarom is het belangrijk om ze als ondernemers te zien en mee te nemen in het economische verhaal.

00:24:34

Voorzitter: U heeft een korte vervolgininterruptie van de VVD.

00:24:39

Mevrouw Jacobs: Ik hoor u zeggen dat er toekomst is voor de veehouderij in onze gemeente. Dat klopt, toch?

00:24:45

De heer Van Zoelen: Wij willen voor 75% krimpen. Dan krijgen we meer stikstofruimte vrij. We moeten goed kijken naar toekomstperspectief voor die boeren.

Ik wil daar niet direct een antwoord op geven van we moeten van alle veehouders af. Dat is niet realistisch. We moeten toewerken naar de toekomst, ook voor die boer. Dan wil ik verder. We hadden Economie gehad. Dan armoede. We zijn goed op weg. We hebben veel geïnvesteerd in schuldhelpverlening, lastenverlichting en inkomenstoeslag. Dat is mooi. Er is nu incidenteel geld voor de schuldhelpverlening. Na de verkiezingen en coalitieonderhandelingen moet blijken of daar weer een structurele dekking voor komt. Dat is belangrijk, want geld geeft voor veel mensen rust. Die rust is belangrijk om te kunnen meedoen. De basisbanen.

00:25:48

Voorzitter: U heeft nog een halve minuut.

00:25:49

De heer Van Zoelen: Dank. We hopen dat die extra vijftig ook nog ingevuld worden. We zien dat voor mensen met een achterstand op de arbeidsmarkt veel wordt gedaan met banenmarkten. Er gebeurt echt veel op dat gebied. Het is belangrijk om werknemer en werkzoekenden bij elkaar te halen. We zijn ook benieuwd of we nog meer kunnen doen als gemeentelijke organisatie. We hebben nu plek voor tien mensen met een achterstand. Misschien dat daar nog meer ruimte is. Jobcarving hebben we al besproken. Dat is vaak niet mogelijk. Kunnen we nog meer ruimte binnen onze eigen organisatie creëren om mensen een plek te geven?

00:26:32

Voorzitter: Komt u tot een afronding, mijnheer Van Zoelen. Laatste zin.

00:26:37

De heer Van Zoelen: Dan houd ik het hierbij.

00:26:40

Voorzitter: Dan kunnen we door naar de volgende fractie. Wie mag ik het woord geven? Ik zie het CDA weggijken. De heer Van Jaarsveld.

00:26:52

De heer Van Jaarsveld: Dank, voorzitter. Ik had geen begin. Dat is het. Ik wil beginnen met kleine ondernemers. Wij denken dat je kleine ondernemers meer moet ontzorgen dan de gemeente op dit moment doet. We hebben extra regulering en belasting gezien in de afgelopen raadsperiode. U zult van het CDA herkennen dat wij vinden dat de kosten voor de tweede tot en met vierde of vijfde bedrijfssparkeervergunning onnodig hoog zijn. Je hebt een heleboel kleine ondernemers die juist die tweede, derde of vierde nodig hebben om een werknemer aan te kunnen houden die minder mobiel is of van buiten de gemeente komt. Wij zien ruimte in deze begroting en zijn benieuwd of het college dat ook ziet, om die tweede, derde, vierde bedrijfssparkeervergunning te verlagen in kosten.

00:27:45

De heer Van Jaarsveld: Het CDA is voor kleine ondernemers tegen de reclamebelasting. Waarom gaan we daar mee door, terwijl het een paar ton uitvoeringskosten kost? Grote ondernemers kunnen het makkelijk ophoesten. Het drukt op kleine ondernemers. Ik zag een interruptie of ga ik door naar het volgende onderwerp?

00:28:09

Voorzitter: Heeft de heer Van Zoelen een interruptie voor het CDA?

00:28:12

De heer Van Zoelen: Ik heb een nuancering. Het gaat over € 700.000. We doen veel voor ondernemers, maar de ondernemer profiteert ook van de openbare ruimte. Is dat geen goed besteed geld?

00:28:27

Voorzitter: De heer Van Jaarsveld.

00:28:29

De heer Van Jaarsveld: Nee, het is geen nuancering, maar een onderstreping van mijn punt dat voor een financiële habbekrats het kleine ondernemers onnodig moeilijk wordt gemaakt. Voorzitter, een ander punt. Mijn fractie vindt dat het college goed beseft heeft van dat je sturing moet hebben op het type bedrijvigheid dat zich vestigt in je gemeente. Dat je niet alleen kijkt naar wat levert het op als een bedrijf zich vestigt, maar ook naar de werkgelegenheid die het meebrengt. Dat je ook moet kijken wat voor invloed het op arbeidsmigranten heeft. Welke impact heeft het op de directe leefomgeving? Een vergelijkbare grip zouden wij willen hebben op het type bedrijvigheid dat zich vestigt in de binnenstad.

00:29:12

De heer Van Jaarsveld: We zien dat de detailhandel achteruit holt, 5% eraf van wat we hadden. Ik paraphraseer een PvdA-raadslid, dat hier niet is. We zien dat de binnenstad langzamerhand één grote koffietent wordt. Dat moeten we niet willen. Het laatste, voorzitter, is een ingewikkeld vraagstuk in een wat linkse gemeenteraad. Wij doen enorm veel als gemeente voor mensen die het moeilijker hebben. Ik vind het opvallend dat sommige partijen hun mond vol hebben over mensen die aan het werk moeten. Dat is de manier om uit de armoede te komen. Vervolgens protesteren ze als mensen die daar moeite mee hebben daarin worden ondersteund. Als we het hebben over beschutte werkplaatsen of basisbanen zijn het diezelfde partijen die daartegen ageren.

00:30:14

De heer Van Jaarsveld: Mijn fractie vindt dat het college daar goede stappen in zet door naast die mensen te gaan staan en ook die kwetsbaarste Groningers aan een vorm van werk te helpen. Dank u wel.

00:30:24

Voorzitter: Dank u wel. Prima binnen de tijd. Dan gaan we door naar de volgende fractie. Wie mag ik het woord geven? De Stadspartij, mevrouw Menger.

00:30:32

Mevrouw Menger: Dank u wel, voorzitter. Voorzitter, we bespreken vandaag een ambitieuze begroting, die inzet op groei, vernieuwing en investeringen. Achter die ambitie schuilt een belangrijke vraag. Voor wie werken die investeringen? De economische ontwikkeling van Groningen is niet alleen een kwestie van stenen en projecten, maar vooral van mensen van werk, inkomen en bestaanszekerheid. De koppelkansen tussen investeringen en werkgelegenheid. De kansen op de arbeidsmarkt voor alle Groningers en de inkomensverschillen verkleinen in plaats van vergroten. Dat is waar mijn partij voor staat en voor gaat. We zien dat gelukkig

enigszins terug in de begroting. Het benutten van elk potentieel en iedereen betrekken.

00:31:21

Mevrouw Menger: Voorzitter, hoe gaan we er gezamenlijk voor zorgen dat mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt ook profiteren van de economische groei?

00:31:30

Voorzitter: Mevrouw Menger, een pauze, want u heeft een interruptie van de SP. De heer Brandenburg.

00:31:36

De heer Brandenburg: Voorzitter, ik ben benieuwd naar wat de Stadspartij dan vindt dat er beter kan. U herkent het mondesmaat dat we bestaanszekerheid tegengaan en inkomensverschillen verkleinen. Wat kan daarbij? Kom maar met die voorstellen. Ik ben erg benieuwd, voorzitter.

00:31:51

Voorzitter: Mevrouw Menger.

00:31:52

Mevrouw Menger: Dank u wel, voorzitter. Als de heer Brandenburg even geduld heeft en mij mijn betoog verder laat doen. Wellicht dat hij antwoord krijgt op zijn vraag. De inwoners met een laag inkomen, flexwerkers en jongeren zonder startkwalificatie. Voorzitter, met betrekking tot inkomen en sociale zekerheid doen wij veel om inwoners met lage inkomens te beschermen tegen stijgende kosten voor energie, huur en levensonderhoud. Mijn fractie ziet in de ontwerpbegroting dat er op veel vlakken kwijschelding plaatsvindt. Op zich mooi, maar creëren we dan niet bij een andere groep inwoners een verzwaring van de lasten? Is er dan geen sprake van een ongelijk speelveld? Vraag ik via de voorzitter aan het college. Voorzitter, de groep waar wij ons al lange tijd zorgen over maken, zijn de werkende armen.

00:32:56

Voorzitter: Mevrouw Menger, dat roept twee interrupties op. Ik zag een hand weer bij de SP voor een vraag of een interruptie en bij de Partij voor de Dieren. Ik begin bij de SP en dan ga ik naar Partij voor de Dieren. De heer Brandenburg.

00:33:08

De heer Brandenburg: Voorzitter, misschien komt het antwoord op mijn eerdere vraag nog, maar nu zegt mevrouw Menger: creëert dat kwijschelden geen hogere lasten voor anderen? Voorzitter, we stellen hier tarieven vast en voor een deel van de mensen schelden we die tarieven kwijt. Dat betekent niet dat die lasten voor die andere hoger worden. Wat wil mevrouw Menger dan? Kwijschelding voor iedereen?

00:33:32

Voorzitter: De vraag is helder. Mevrouw Menger.

00:33:38

Mevrouw Menger: Mijn fractie constateert dat er een kwijschelding plaatsvindt op vele vlakken. Wat wij begrijpen. We hebben te maken met een grote groep inwoners die het ontzettend zwaar hebben in onze gemeente. Tegelijkertijd vrezen wij een vorm van disbalans. Ik zeg niet dat het gebeurt, maar wij maken ons daar zorgen over.

00:34:07

Voorzitter: Ik ga door naar de Partij voor de Dieren.

00:34:11

De heer Van Zoelen: Dank, voorzitter. Daar wil ik op doorvragen. De Stadspartij toont zorg voor werkende armen, mensen in armoede. Tegelijkertijd maakt u zich zorgen over een ongelijk speelveld. Als u nu een afweging maakt, een balans, wilt u dan die kwijtschelding schrappen?

00:34:30

Voorzitter: Mevrouw Menger. U heeft nog een halve minuut voor de rest van uw woordvoering.

00:34:36

Mevrouw Menger: Dank u wel, voorzitter, dat u mij daar attent op maakt. Nee, ik wil niet direct de kwijtschelding schrappen, maar let op dat we daar geen disbalans in krijgen. Dat is onze zorg. Ik ga verder. Voorzitter, wat mij betreft, is meten weten. Hoe worden de effecten van de begrotingsuitgaven op werkgelegenheid en inkomensverbetering concreet gemeten? Hoe zien wij dat volgend jaar? Wat werkt wel en niet? Afrondend, voorzitter, wij investeren fors in de toekomst van Groningen. Dat is goed en nodig. Voorzitter, als die toekomst niet leidt tot meer zekerheid, meer kansen op werk en een eerlijker inkomen voor alle Groningers, missen we de kern. Dank u wel.

00:35:32

Voorzitter: Dank u wel. Voordat u eindigt, is er nog één laatste korte interruptie vanuit de PvdA.

00:35:37

Mevrouw Huitema: Mevrouw geeft aan meten is weten, maar er staan toch effectindicatoren in de begroting?

00:35:44

Voorzitter: Mevrouw Menger.

00:35:47

Mevrouw Menger: Ik zeg niet dat dat er niet in staat. Het is een opmerking. Meten is weten.

00:36:02

Voorzitter: De laatste zin voor uw antwoord op deze vraag, want u bent door uw tijd heen.

00:36:05

Mevrouw Menger: Dank u wel, voorzitter. Dan laat ik het zo.

00:36:09

Voorzitter: Dan gaan we door naar de volgende fractie. Ik zie dat de SP graag het woord wil voeren. De heer Brandenburg.

00:36:15

De heer Brandenburg: Dank u wel, voorzitter. Dan constateer ik meteen dat ik geen enkel voorstel van mevrouw Menger heb gehoord om die inkomensongelijkheid verder aan te pakken, om de lage inkomens in onze stad verder te helpen. Wat mij

betreft laat dat volgens mij zien dat dit college, in een tijd waarin Den Haag vooral naar zichzelf heeft gekeken, hier een begroting presenteert waarin wel keuzes worden gemaakt.

00:36:43

Voorzitter: De heer Brandenburg, u roept een interruptie op bij het CDA. De heer Van Jaarsveld.

00:36:50

De heer Van Jaarsveld: Dank u, voorzitter. De heer Brandenburg interrompeerde net en gaf daarbij aan dat de kwijschelding voor de een niet leidt tot een kostenverhoging voor de ander. Ik ben benieuwd of hij dat zou kunnen toelichten, want de afvalstoffenheffing en rioolheffing moeten toch kostendekkend zijn?

00:37:03

Voorzitter: De heer Brandenburg.

00:37:07

De heer Brandenburg: Dat klopt, maar wij stellen hier met elkaar de tarieven vast en de gemeente bepaalt dat we het voor een deel van de mensen kwijschelden. Dat betekent niet dat die tarieven voor de anderen hoger worden. Ja, bij de rioolheffing wellicht.

00:37:22

Voorzitter: Een korte vervolgvraag vanuit het CDA of is de vraag beantwoord? Dan kan de heer Brandenburg door met zijn woordvoering.

00:37:28

De heer Brandenburg: Wat wij een toonbeeld van solidariteit vinden. Wat dat betreft, is er niets mis mee. Voor de ozb andere belastingen gaat dat natuurlijk niet op. Voorzitter, het laat volgens mij zien dat in Groningen keuzes gemaakt worden die laten zien wat solidariteit betekent in de praktijk. Als je hier tandartskosten maakt en je ze niet kunt betalen, dan staat de gemeente aan je zijde en dan betaalt ze die rekening. Niet alleen als je een minimuminkomen hebt. Nee, ook als je daar iets boven zit, krijg je een deel van die kosten vergoed. Dat bleek de afgelopen jaren een groot succes en wij zijn zeer verheugd om te zien dat dat voortgezet wordt.

00:38:08

Voorzitter: De heer Brandenburg, u bent klaar met uw woordvoering?

00:38:12

De heer Brandenburg: Nee, sorry.

00:38:13

Voorzitter: Ja, dat dacht ik al. Er is een interruptie vanuit de Stadspartij. Mevrouw Menger.

00:38:17

Mevrouw Menger: Dank u wel, voorzitter. De heer Brandenburg begint over de mondzorg. Eerder vroeg hij aan mij met wat voor voorstellen de Stadspartij is gekomen. Nu verheugt het mij om u in herinnering te brengen dat zowel de SP als de Stadspartij heeft gepleit voor mondzorg voor mensen die het niet kunnen betalen.

Dat is een voorstel dat we naar voren hebben gebracht. Bent u zich daar nog van bewust? Dank u.

00:38:47

Voorzitter: De heer Brandenburg.

00:38:49

De heer Brandenburg: Ja, dat klopt, maar dat is geen extra punt op deze begroting waar we het nu vandaag over hebben. Waarvan u zei dat het allemaal iets beter kan, maar waar u vervolgens geen enkel voorstel voor deed. Dat u dat in het verleden vond, is prijzenswaardig. Daar zijn we blij mee. We zijn blij met de steun daarvoor, maar het is geen extra voorstel. Voorzitter, we zien dat ook bij de kwijtschelding.

00:39:11

Voorzitter: Ik zet daar een pauze op. U roept een interruptie op bij D66. De heer Rustebiel.

00:39:17

De heer Rustebiel: Dank, voorzitter. Ik ben benieuwd hoe u een groot succes definieert als het gaat om deze regeling. Het feit dat er veel gebruik van gemaakt wordt, vindt u een groot succes?

00:39:25

Voorzitter: De heer Brandenburg.

00:39:27

De heer Brandenburg: Dat vind ik, voorzitter.

00:39:29

Voorzitter: Gaat u door met uw woordvoering.

00:39:30

De heer Brandenburg: Voorzitter, dat vindt mijn partij. Het college en deze begroting scheldt praktisch alles wat juridisch mogelijk is kwijt voor mensen die het niet kunnen betalen. Dan zegt de Stadspartij dat we moeten oppassen dat dit niet leidt tot een ongelijk speelveld. Waarmee ze een beetje voorsorteren om dit niet meer te doen in de toekomst. Daar wil mijn fractie ten stelligste voor waken, omdat heel veel Groningers moeite hebben om aan het eind van de maand de rekeningen te betalen. Zij hebben veel aan deze kwijtschelding. Als het Rijk nalaat om voldoende middelen voor armoede en schulden te geven, plust dit college dat in de begroting bij. Voorzitter, waar Den Haag het laat liggen, raapt Groningen het op. We zien dat ook bij de studenten die onvoldoende kunnen werken naast hun studie.

00:40:26

De heer Brandenburg: We zien dat bij de Route Arbeidsplus, waarbij leerlingen uit het voortgezet speciaal onderwijs ondersteund worden bij werk. We zien dat in nog zoveel meer sociale keuzes die worden gemaakt in deze begroting en specifiek op het onderdeel Werk en inkomen. Niets dan lof. Ga zo door en nog vier jaar.

00:40:44

Voorzitter: Dank u wel. Kan ik door naar de volgende fractie? D66, de heer Rustebiel.

00:40:51

De heer Rustebiel: Dank, voorzitter. Het noordelijk bedrijfsleven staat op de

Promotiedagen. We lazen vorige week een interessante longread in Dagblad van het Noorden over de noordelijke economie. Niet alleen die van ons, maar ook van de buurprovincies. Daarin stond dat de landelijke economie de afgelopen decennia bijna twee keer zo hard groeide als de noordelijke. Dat komt deels doordat wij gelukkig gestopt zijn met de gaswinning. Dat is fijn nieuws. Als je wat verder de cijfers afpelde, zag je dat wij niet meegaan in de groei van de rest van Nederland. Dat stemt tot nadenken. De arbeidsproductiviteit in Noord-Nederland ligt 20% onder het landelijk gemiddelde. Dat als kanttekening bij het succesvolle economische beleid wat we hier voeren.

00:41:32

De heer Rustebiel: Wat is succes? Economie is vanuit de overheid in beperkte mate maakbaar en dat is ook goed. We hebben een kaderstellende rol. We moeten vooral samenwerken met het bedrijfsleven en fysiek en beleidsmatig ruimte maken voor bedrijvigheid en knellende regels uit de weg helpen. Een concreet verbeterpunt uit het artikel was de noordelijke samenwerking. Dat is richting Nij Begun belangrijk. De middelen die we krijgen doelmatig inzetten. Een zorgpunt is het terugtreden van Friesland uit de noordelijke lobby. We hopen dat ons college zich blijft inzetten om Friesland te verleiden om weer die noordelijke lobby in te stappen. We moeten samen onder die noordelijke economie en die arbeidsmarkt blijven staan als Noord-Nederland.

00:42:17

De heer Rustebiel: Een ander verbeterpunt op dit punt is denk ik de samenwerking met de provincie, bijvoorbeeld op het Muziekcentrum. We zagen dat dat in eerste instantie wat langzaam op gang kwam. Moedig voorwaarts en het college heeft zeker de laatste jaren goede stappen gezet in de samenwerking met de provincie en het bedrijfsleven. We hopen dat we samen met de provincie achter die Culturele hoofdstad gaan staan. Het Cultureel Groningen, Ondernemend Groningen, onderwijsinstellingen in Groningen. Ze hebben een brief geschreven aan ons. Tientallen organisaties zeggen: maak jullie daar hard voor, dat zou ons helpen. We hopen dat het college dat gaat doen en het volgende college nog meer. Wat er beter kan, hebben we al besproken.

00:42:57

De heer Rustebiel: Geen reclamebelasting en minder moeilijk doen over vergunningen. De openingstijden verruimen. Dat is allemaal onderwerp van gesprek vanaf maart weer. Over Werk en inkomen is mijn fractie positief. Wij delen graag de complimenten uit aan onder meer Werk in Zicht. We zijn trots op de samenwerking tussen economie en arbeidsmarkt. Dat is een samenwerking die landelijk gezien ook aanzien heeft. Wat we in de begroting zien, is dat niet alle middelen voor de schuldhelpverlening zijn uitgegeven. Dat vinden we jammer en de no-shows bij de Eurocoaches zijn nog steeds wat te hoog. We vragen ons af of het onderling leren niet wat beter kan, bijvoorbeeld via Spaarkracht, in plaats van op de Eurocoaches in te blijven zetten.

00:43:40

De heer Rustebiel: De wijkbedrijven blijven een prominente rol spelen bij ons arbeidsmarktbeleid. Over die kwijtscheldingsregelingen hebben we het vanochtend

bij Financiën al gehad. Wij missen de integrale afweging met andere minimaregelingen.

00:43:56

Voorzitter: Mijnheer Rustebiel, u heeft nog 30 seconden.

00:43:58

De heer Rustebiel: Ik ben klaar.

00:44:04

Voorzitter: Zeker mag u een vraag stellen. U bent nog niet klaar. U heeft een vraag van de PvdA. Mevrouw Huitema.

00:44:09

Mevrouw Huitema: U heeft het in uw laatste zin over de integrale aanpak wat betreft die kwijtschelding. Bent u het met ons eens dat als het landelijke beleid iedere keer nalaat, dat we mensen laten stikken en dat wij daardoor gedoemd zijn om dat pleisterplakwerk te verrichten, waardoor het minder integraal overkomt?

00:44:27

Voorzitter: De heer Rustebiel.

00:44:29

De heer Rustebiel: Ik vond de reactie van de SP net interessant. De regeling is een succes, omdat er veel gebruik van wordt gemaakt. Terwijl het een veel groter succes zou zijn als die regeling helemaal niet gebruikt werd. Voorkomen is beter dan genezen. Er zijn nog allerlei andere maatregelen op armoedebeluid die je zou kunnen invoeren. Om dan in zo'n begroting zo'n grote beslissing nog te nemen, een impactvolle beslissing. Daar hadden wij wel wat meer over te zeggen gehad dan waar vandaag tijd voor is.

00:44:57

Voorzitter: Dat roept meerdere interrupties op. Woordvoering? Waren er nog vragen? Nog een vanuit de SP.

00:45:07

De heer Brandenburg: Voorzitter, natuurlijk is het zo dat als een regeling niet nodig is, die succesvoller is. Is D66 ooit aanwezig in de maatschappij en weet zij wat het betekent voor mensen om de tandarts niet te kunnen betalen?

00:45:21

Voorzitter: De heer Rustebiel.

00:45:24

De heer Rustebiel: Ja, natuurlijk, maar dat is niet waar het onderwerp over gaat. Volgens mij zeg ik tegen u dat het fijn zou zijn en dat zou u met me eens moeten zijn, als we deze regelingen niet nodig hadden. Volgens mij is dat waar we elkaar vinden hier.

00:45:40

Voorzitter: Dan gaan we door naar de volgende woordvoering. GroenLinks. U heeft nog een vraag aan D66.

00:45:46

Mevrouw Middelhuis: Ik wilde nog een vraag stellen aan D66.

00:45:48

Voorzitter: U heeft nog een vraag aan D66. De heer Rustebiel, u krijgt de laatste interruptie en dan kunnen we door naar de volgende woordvoering.

00:45:54

Mevrouw Middelhuis: U heeft het over het kwijschelden van de afvalheffing. Wij kunnen als gemeente niet heel veel inkomstenbelasting doen. Erkent u dat voor mensen die te weinig in de portemonnee hebben wij dit moeten doen? U heeft het over andere voorstellen die beter zouden werken. Ik hoor graag wat uw andere voorstellen zijn. We worden door Den Haag als gemeente in een hoekje gedreven.

00:46:20

Voorzitter: Uw vraag is helder, mevrouw Middelhuis. We gaan door naar de heer Rustebiel.

00:46:25

De heer Rustebiel: Mensen hebben ook zelf hun verantwoordelijkheden. Niet iedereen kan wat doen aan de situatie waar hij in zit. We hebben allerlei maatregelen. Individuele inkomstenstoeslag, mondzorg, laptopregeling, bijzondere bijstand, Stadspas. Allerlei dingen.

00:46:44

Voorzitter: Mijnheer Rustebiel, u bent door uw tijd heen. We gaan door naar de volgende woordvoering. Ik zag een hand bij de VVD, voor de woordvoering.

00:46:52

Mevrouw Jacobs: Dank u wel, voorzitter. Groningen moet klaar zijn voor de toekomst en de Groningse economie moet ook klaar zijn voor de toekomst. Daarvoor hebben we economische groei nodig die bijdraagt aan brede welvaart. Zo willen we genoeg woningen bouwen in onze stad en onze dorpen en hebben we een hoop woningen te versterken. Dat zijn allemaal mensen en bedrijven die dat moeten doen.

00:47:10

Voorzitter: Ik zet daar even een pauzeknop, want u heeft een vraag van de Partij voor de Dieren.

00:47:14

De heer Van Zoelen: Het zijn mooie woorden van de VVD. We staan erachter dat we een economie moeten hebben die klaarstaat voor de toekomst en toekomstbestendig is. Ziet de VVD net als wij ook dat het een uitdaging is om binnen die grenzen van de planeet te blijven en dat klimaat echt een factor is binnen die economie?

00:47:32

Voorzitter: Mevrouw Jacobs.

00:47:32

Mevrouw Jacobs: Ik denk aan het Groningse beleid en niet aan het beleid van de hele planeet. Een gezonde economie zorgt voor welvaart en welzijn. Werk en economie zorgt voor banen.

00:47:44

Voorzitter: U heeft een interruptie, een korte vervolgvraag.

00:47:47

De heer Van Zoelen: Ik wil antwoord op mijn vraag. Wij hebben in Groningen invloed op die planeet.

00:47:54

Mevrouw Jacobs: Dat hebben ze in China en in Sydney ook. We willen graag de komende jaren de vruchten gaan plukken van de economische agenda van Nij Begun. We hopen dat we samen met de regio de investeringen in onderwijs, digitalisering, energie, gezondheidseconomie en vrijetijdseconomie op een goede manier kunnen laten landen. Daarbij wordt van onze gemeente een voortrekkersrol verwacht in combinatie met bescheidenheid. Een enorme uitdaging. Ik zou me graag willen aansluiten bij de woorden van de collega van D66 over de noordelijke economie. Ik zou graag een reflectie van het college op de constatering hebben dat de Groningse economie achterblijft. Wat ons betreft, is het van groot belang dat we onze ondernemers koesteren.

00:48:32

Mevrouw Jacobs: Onze mkb'ers zijn goud waard of ze nu zelfstandig ondernemer, franchisenemer of filiaalhouder van een grote keten zijn. Ze zorgen voor een vitale en levendige binnenstad en wijken en dorpen. Ze betalen een hoop belasting en ze zorgen voor een hoop banen. Deze ondernemers verdienen een faciliterende overheid. Een overheid die de ondernemer ruim baan geeft en ze niet lastigvalt met onnodige regels en lasten, zoals de reclamebelasting, hoge parkeertarieven voor personeel, klanten en bedrijfsauto's. Daarnaast heeft mijn fractie een aantal keren aangegeven dat bij een bruisende binnenstad ook een ruimhartig beleid richting onze horecaondernemers hoort. Of het nu gaat om televisies op terrassen tijdens het EK of WK voetbal, muziek of podia tijdens de Koningsnacht.

00:49:14

Mevrouw Jacobs: De VVD verwacht een faciliterende gemeente, zodat onze ondernemers de kans krijgen om iets te organiseren.

00:49:21

Voorzitter: Mevrouw Jacobs, dat roept weer een interruptie op van de Partij voor de Dieren. De heer Van Zoelen.

00:49:27

De heer Van Zoelen: Ik moet even teruggaan. Een hele riedel aan soorten ondernemers die de VVD noemt. Allemaal feesten, partijen, horeca, mkb en weet ik veel wat. Ik ben benieuwd of die boer daarbij zit. Die boer die op het land werkt en die ook een product wil verkopen en in de toekomst wil kijken. Die toekomst waar u die economie op wilt voorbereiden. Hoort die ondernemer er ook bij?

00:49:48

Voorzitter: De vraag is helder. Mevrouw Jacobs.

00:49:50

Mevrouw Jacobs: Ja hoor, als u in het economisch bestel kijkt, is een boer meestal een mkb'er.

00:49:58

Voorzitter: U kunt door met uw woordvoering.

00:49:59

Mevrouw Jacobs: Dat onze ondernemers de kans krijgen om iets te organiseren, zodat we niet alleen gesubsidieerde feesten hebben. Dat is wat mijn fractie belangrijk vindt voor de economie. Op inkomen en inkomensondersteuning is mijn fractiegenoot tijdens financiën uitgebreid ingegaan. Dat zal ik laten. Wij zien dat we een aantal jaren de trend hebben gehad dat we betere resultaten bereikten ten aanzien van de bijstandsdichtheid en we zien nu dat het weer iets slechter gaat. We zouden graag van het college willen zien welke maatregelen er genomen worden om dat weer de goede kant op te laten gaan. Ik houd het hierbij, voorzitter. Dank u wel.

00:50:42

Voorzitter: Dank u wel. Dan kunnen we door naar de volgende fractie. Tenzij er interrupties zijn. Nee. Woordvoering, de PvdA, mevrouw Huitema.

00:50:51

Mevrouw Huitema: Bedankt, voorzitter. De PvdA staat voor een Groningen waar iedereen mee kan doen en waar bestaanszekerheid hand in hand gaat met de kansen voor de toekomst. Dit lezen we in de begroting van het college. De komende Participatiewet in Balans, die vanaf 1 januari 2020 gedeeltelijk ingaat, sluit daar goed bij aan. Deze wet brengt meer vertrouwen, maatwerk en menselijke maat in de uitvoering. Waarden die in Groningen al langer leidend zijn. Dit is ook te zien met ons sociale schuldenbeleid, de belangrijke kwijscheldingen en de Arbeidsroute Plus. Ook in ons economisch beleid zien we die koers terug. Het college werkt aan een groene en eerlijke, brede welvaart. Waarin economische groei bijdraagt aan een samenleving die duurzaam en sociaal is.

00:51:30

Mevrouw Huitema: Samen met onderwijs en bedrijfsleven bouwen we aan een arbeidsmarkt die ruimte biedt voor ontwikkelingen van talent op alle niveaus. Dit doen we ook met sterke locaties, zoals in het stationsgebied en campussen als Niemeyer, maar ook met goed ingerichte bedrijventerreinen. Investeren en herstructurering, met ruimte voor toekomstgerichte bedrijven, minder voor criminaliteit en leegstand. Voor de Partij van de Arbeid zijn wijkbedrijven cruciaal. Ze zijn enorm belangrijk in onze wijken. Hier komt dat allemaal samen. Hier worden talenten ontwikkeld, kansen gecreëerd in vaak woonkamerachtige sferen. Er zijn allerlei vormen van banen. Omdat dat voor de PvdA arbeid zo belangrijk is, komen we volgende week met een motie om te onderzoeken of hier een structurele financiering bij kan komen.

00:52:18

Mevrouw Huitema: Dit is een rare sprong, maar ik wil nog even benoemen dat wij ook heel blij zijn met de aanpak van de binnenstad voor de ondernemers. De Partij van de Arbeid wil een Groningen waar iedereen de kans krijgt om mee te doen, waar werk zekerheid biedt en waar onze economie werkt voor mensen en voor de toekomst.

00:52:37

Voorzitter: Dat is het einde van uw woordvoering? Dan bent u nog niet klaar, want er zijn twee interrupties. Een van het CDA en een van de VVD. Ik begin bij het CDA. De heer Van Jaarsveld.

00:52:46

De heer Van Jaarsveld: Dank u, voorzitter. De PvdA kondigt een motie aan om te onderzoeken of er structurele financiering kan komen. Wat betekent dat? Waarom is de PvdA niet een partij die het lef heeft om zelf financiering te kiezen? Het is toch keuzes maken waar u het dan vandaan haalt?

00:53:01

Voorzitter: Mevrouw Huitema.

00:53:03

Mevrouw Huitema: Ja, maar wij kiezen eerst voor onderzoeken.

00:53:06

Voorzitter: Duidelijk antwoord. Dan gaan we door naar de VVD.

00:53:09

Mevrouw Jacobs: Dank u wel, voorzitter. Voorzitter, is de Partij van de Arbeid het met de VVD eens is dat de aanpak van de binnenstad ook ertoe zou moeten leiden dat we een bruisende binnenstad hebben en dat we ook ruimhartig om moeten gaan met de evenementen van de horecaondernemers?

00:53:26

Voorzitter: Mevrouw Huitema.

00:53:28

Mevrouw Huitema: Ik weet niet op welk evenement u doelt.

00:53:33

Voorzitter: Helder. Tenzij het CDA een andere vraag heeft dan de vraag die zonet gesteld is.

00:53:39

De heer Van Jaarsveld: Hij lijkt er een klein beetje op, maar hij is anders. Als je een begroting hebt en je bent als raad degene met het budgetrecht en je wil als partij dat iets structureel gefinancierd wordt, dien je tijdens die begrotingsplannen een motie in om dat te gaan onderzoeken. Zodat je misschien een jaar later dat kan doen. Terwijl je ook nu kan zeggen: ik vind dit belangrijk, ik vind iets anders minder belangrijk. Elke andere partij zou een amendement indienen. Waarom doet de PvdA dat niet?

00:54:04

Voorzitter: Mevrouw Huitema.

00:54:09

Mevrouw Huitema: We kiezen eerst voor onderzoeken.

00:54:12

Voorzitter: Dan kunnen wij door naar de volgende woordvoering, ChristenUnie.

00:54:19

Mevrouw Van der Heide: Dank voor het woord. Allereerst over Werk en inkomen. Werk is een middel om geld te verdienen, maar het is gelukkig ook meer. Het is vooral een middel om deel te nemen aan de samenleving en aan onze maatschappij. Om jezelf verder te ontwikkelen en om gemeenschapszin en zingeving te creëren. Dat geeft ook perspectief. We zijn blij dat ook andere manieren van meedoen meer worden gewaardeerd hier in de gemeente en ook door de nieuwe Participatiewet

komt daar meer aandacht voor. Omdat uiteraard niet alleen betaald werk betekent dat je meedoet, maar ook vrijwilligerswerk, als je mantelzorger bent of op een andere manier deelneemt aan de maatschappij. Ook die onderdelen zijn ontzettend belangrijk. We zijn blij dat daar meer oog voor komt.

00:55:15

Mevrouw Van der Heide: We willen benadrukken dat betaald werk nog steeds het uitgangspunt moet zijn. We zijn blij dat er contact is met inwoners van de gemeente die op dit moment geen betaald werk hebben om te kijken hoe kunnen we die mensen ook aan het werk krijgen? Hoe kunnen we zorgen dat zij op die manier weer kunnen meedoen aan onze maatschappij? We zijn blij dat we daar als gemeente Groningen op verschillende manieren in investeren. We zijn blij dat we dat ook blijven doen. Wat ik daar bij wil benoemen, is onder andere werk in de wijk. Werk dichtbij kan een laagdrempelige manier zijn voor mensen om mee te doen. Wij zijn blij met de extra intensivering in de route Arbeid Plus, waar we ervoor zorgen dat jongeren naar werk worden begeleid. De economie.

00:56:14

Mevrouw Van der Heide: Uiteraard is een sterke lokale economie belangrijk, ook om werkgelegenheid te creëren. Wij vinden daarbij duurzaamheid en circulariteit belangrijk. We hopen dat de gemeente bijdraagt aan circulaire initiatieven, waaronder bijvoorbeeld Repaircafés en kringloopwinkels. Ik moet even zoeken, excuus. Wij zijn blij met werk in de wijk. Tot slot zijn we blij met de investeringen in de winkelgebieden, waardoor het aantrekkelijker is om daar een winkel te houden en waardoor het een bredere ontmoetingsplek wordt voor inwoners van onze gemeente. Dat was hem.

00:57:03

Voorzitter: Dank u wel. Kunnen we door naar de volgende woordvoering? Volgens mij zijn er nog drie partijen over voor woordvoering. Ik ga door naar Student en Stad.

00:57:12

De heer Groenenboom: Dank u wel, voorzitter. Er ligt veel ambitie in hoe we als stad inzetten op talent, innovatie en een sterke economie. Dat waarderen we. Daarvoor complimenten aan de wethouder die hier in heeft geïnvesteerd. Als we zo graag talent willen behouden in onze stad, moeten we er ook voor zorgen dat het talent hier werk kan vinden. De arbeidsmarktcijfers zijn opvallend met een afvallende prognose. Daarom is het naar onze mening belangrijk dat we niet alleen talent opleiden, maar ook bedrijven blijven aantrekken die dit talent werk kunnen bieden. We horen dat er Rijksoverheidsdiensten deze kant op komen en dat is fijn. Laten we ook actief inzetten op andere typen bedrijven die aansluiten bij de interesses en ambities van jong talent.

00:57:53

De heer Groenenboom: Zeker als we het hebben over het aantrekken en vasthouden van talent. Zeker in speerpuntsectoren als life sciences en health, laten we hier nog kansen liggen. Student en Stad pleit voor het opzetten van werkstudentschap in Groningen. Laat studenten al tijdens hun studie bijdragen aan innovatie en praktijkvraagstukken. Wij willen graag een pilot draaien op een afdeling binnen de gemeente om te onderzoeken of dit ook breder toepasbaar is in onze ambtelijke organisatie. Daarnaast willen we dat er proactief contact wordt gezocht met

studenten en opleidingen, bijvoorbeeld via gastcolleges. Dat wordt onderzocht in hoeverre het curriculum van de onderwijsinstellingen beter kan aansluiten op de praktijk. We zullen hier een motie over indienen. Voorzitter, nog iets over Zernike.

00:58:38

Voorzitter: De heer Groenenboom, voordat u over Zernike iets wilt vertellen, heeft u een interruptie van de Partij voor de Dieren van de heer Van Zoelen.

00:58:45

De heer Van Zoelen: Dank, voorzitter. Is dat laatste ook niet een taak voor de Hanze en de RUG zelf om te kijken hoe het curriculum aansluit op de praktijk?

00:58:53

Voorzitter: De heer Groenenboom.

00:58:55

De heer Groenenboom: Wij denken dat dat in overleg met de gemeente beter kan.

00:59:01

Voorzitter: Dat zorgt voor een vervolgenterruptie vanuit de SP. De heer Brandenburg.

00:59:05

De heer Brandenburg: Voorzitter, ik vraag me af of Student en Stad bedoelt dat de gemeente zich inhoudelijk moet bemoeien met het onderwijs op de Hanzehogeschool en de RUG?

00:59:15

De heer Groenenboom: Nee, we zeggen in samenspraak en in overleg met. Kijken of daar mogelijkheden toe zijn. Ik ga door met mijn woordvoering over Zernike. Daar liggen op dit moment verschillende kavels braak, vooral in het noordelijke deel. Dat is zonde, want dat zijn plekken die juist kansen bieden voor een tijdelijke invulling. Denk aan ruimte voor start-ups, studentenprojecten, placemakinginitiatieven of zelfs tijdelijke evenementenlocaties die de campus levendiger kunnen maken. Zeker nu er Flexwonen en nieuwe ontwikkelingen en bewegingen in dat gebied komt, moeten we voorkomen dat deze plekken jarenlang leeg blijven. Wij overwegen dan ook om hier een motie over in te dienen, om hier actief werk van te maken. Verder voorzitter, met betrekking tot Werk en inkomen is het duidelijk dat in Groningen belangrijke stappen worden gezet.

01:00:05

De heer Groenenboom: We zien dat door het opereren vanuit onder meer vertrouwen, er meer ruimte ontstaat voor eenieder om te ontwikkelen en mee te doen in de samenleving. Waar arbeidsinschakeling nog niet haalbaar is, wordt gekeken naar andere vormen van maatschappelijke deelname. Verder zijn we als Student en Stad positief over het doorontwikkelen en de samenwerking binnen Werk in Zicht. Dat ervoor zorgt dat inwoners met een kwetsbare positie op de arbeidsmarkt de kans krijgen om een stap vooruit te zetten. We staan ook positief tegenover trajecten als Kansrijk Opleiden en Kansrijk Talent voor betere ondersteuning bij het ontwikkelen van basis- en vakvaardigheden. Op deze manier bouwen we een inclusieve arbeidsmarkt waarin iedereen de mogelijkheid krijgt om mee te doen, op een manier die past bij zijn of haar talenten en mogelijkheden.

01:00:48

De heer Groenenboom: Voorzitter, tot slot, Student en Stad wil dat Groningen een stad blijft waar je kunt studeren, werken en ondernemen, zonder dat talent weggaat of stil komt te staan. Laten we er samen concrete stappen in blijven zetten. Dank u wel.

01:00:59

Voorzitter: Dank u wel. Ik zie dat dat een vraag oproept bij GroenLinks.

01:01:04

Mevrouw Middelhuis: Dank, voorzitter. Over het wegtrekken van talent. We hadden het er bij de economische agenda en naar aanleiding van het onderzoek van Lef over. Ik geloof dat Student en Stad een initiatief heeft ingediend om het college op te roepen hier een volgende stap in te nemen. Dat is toen gebeurd. Ik begrijp niet waar de opmerking van Student en Stad vandaan komt. Wat moet er dan volgens Student en Stad nog meer gebeuren?

01:01:31

Voorzitter: De heer Groenenboom.

01:01:33

De heer Groenenboom: U doelt op welke opmerking?

01:01:37

Voorzitter: Mevrouw Middelhuis, wilt u uw vraag kort en bondig herhalen?

01:01:41

Mevrouw Middelhuis: Ik doel op de opmerking dat talent uit Groningen zou wegtrekken en dat het college daar niets of weinig tegen zou doen, dat er meer moet gebeuren.

01:01:56

De heer Groenenboom: Als het overkomt alsof we hebben gezegd dat het college er niets tegen doet, was dat niet de bedoeling. Wij hebben als Student en Stad ideeën over hoe we dit kunnen verbeteren. Daarom willen wij daar een motie over indienen.

01:02:07

Voorzitter: Dank u wel. Dan gaan we door. U heeft een vervolgintrruptie?

01:02:12

Mevrouw Middelhuis: Een verduidelijking. Het gaat over de motie Blijf bij mij, waar Student en Stad zelf op staat. Wat is de toevoeging van Student en Stad op die motie die is aangenomen?

01:02:24

Voorzitter: De heer Groenenboom.

01:02:25

De heer Groenenboom: Is het oké als we daar met de motie op terugkomen?

01:02:29

Voorzitter: U komt er later op terug. Duidelijk. Dan kunnen we door naar de volgende woordvoering. Partij voor het Noorden, de heer Van der Laan.

01:02:36

De heer Van der Laan: Dank u, voorzitter. Wij kunnen ons aansluiten bij het betoog van D66 om vooral die noordelijke samenwerking op peil te houden. Te verbeteren, als het gaat om de relatie met Friesland.

01:02:50

Voorzitter: De heer Van der Laan, u heeft een interruptie van de VVD van mevrouw Jacobs.

01:02:55

Mevrouw Jacobs: Welke voorstellen zou u doen, vraag ik via de voorzitter, om het te verbeteren? Wat zou de crux zijn om de relatie met Friesland te verbeteren?

01:03:03

Voorzitter: De heer Van der Laan.

01:03:04

De heer Van der Laan: Heeft u even? Dat vergt veel praten, luisteren, overleggen en alles wat daarmee samenhangt. Om toch positief te blijven, denk ik dat het een enorme prestatie is geweest om die mooie AI-fabriek naar Groningen te halen, naar de voormalige Theodorus Niemeijerfabriek. In die zin past het om het college een compliment te geven.

01:03:36

Voorzitter: Heeft mevrouw Jacobs nog een andere vraag of een korte vervolgvraag?

01:03:41

Mevrouw Jacobs: Jazeker, want ik had het antwoord gemist. Het antwoord was: heeft u even? Dan hoor ik dat u geen idee heeft hoe het moet. Is dat terecht?

01:03:52

Voorzitter: De heer Van der Laan.

01:03:54

De heer Van der Laan: Dit zijn debatjes van 3, 4, 5 minuten. Het gaat wat ver om ons hele betoog, zo niet het verkiezingsprogramma over noordelijke samenwerking hier op te lepelen. Volgens mij zit daar niemand op te wachten. We willen iedereen inclusief Friesland binnen de boot houden. Daar zijn heel veel mogelijkheden en onmogelijkheden voor.

01:04:17

Voorzitter: U heeft ook nog een vervolg of een vraag van de Partij voor de Dieren van de heer Van Zoelen. Daarna kunt u door met uw woordvoering.

01:04:24

De heer Van Zoelen: De relatie met Friesland versterken. We zijn al bezig met landschapsvisie en voedseltransitie. Liggen daar misschien kansen?

01:04:34

Voorzitter: De heer Van der Laan.

01:04:35

De heer Van der Laan: Voorzitter, er liggen overal kansen. Ik kan dat alleen maar bevestigen. We werken goed samen met Friesland. Het is niet zwart-wit. Je moet blijven lobbyen, zowel in het noorden, maar ook richting Den Haag. Ik kan dat niet

vaak genoeg zeggen. Ik zeg dat vandaag weer. Meegaan in de landelijke ontwikkeling. Daar hoort bijvoorbeeld een Lelylijn bij. We hopen ook dat dit nieuwe kabinet straks daaraan blijft werken, maar dat ook wij vanuit onze kant dat blijven voeden op de juiste manier. Dan geldt herhaling, herhaling, herhaling. De AI-fabriek, compliment daarvoor, dat is mooi, maar we moeten blijven werken aan bredere werkgelegenheid. We zien tussen de regels door dat daar ook aan wordt gewerkt.

01:05:41

De heer Van der Laan: We zijn een stad van hoogopgeleiden, voor zover je dat nog mag zeggen. We willen ook mogelijkheden houden voor praktisch geschoolden. Daar past een bepaalde werkgelegenheid bij. Dat mag van ons iets meer. Met name vanuit het bedrijfsleven. Bedrijven die daar bij passen. Daar wil ik het bij laten, voorzitter.

01:06:04

Mevrouw Menger: Dank u wel. Dan gaan we door naar de laatste fractie voor woordvoering en dat is de PVV. Mevrouw Blauw.

01:06:14

Mevrouw Blauw: Dat klopt. Dank u, voorzitter. Zoals jullie weten, moet ik alle commissies doen. Ik probeer wat te verdelen en ik ga een paar extra punten op economie eruit halen. Het is de eerste keer dat ik in deze Commissie van Economie en Werk en inkomen zit. De coalitie presenteert een sluitende begroting voor 2026, maar Groningen gaat vanaf 2028 weer in het rood en niet een klein beetje, structureel. Dat staat in deze begroting. Het college schermt met groene en eerlijke brede welvaart. Ik hoorde net de Partij voor de Dieren hier ook over. Binnen de grenzen van wat de planeet aankan. Nergens wordt uitgelegd wat dit precies oplevert voor de Groningers in werk, inkomen of betaalbaarheid. Zolang er geen harde, meetbare indicatoren zijn voor deze economische groei, kan je dit resultaat niet verantwoorden.

01:07:28

Mevrouw Blauw: Voor wat betreft de AI-fabriek sluit ik mij aan bij mijn buurman. Dat vind ik ook een positief verhaal.

01:07:36

Voorzitter: Ik zet daar even een pauzeknop bij, want de heer Van Zoelen heeft een interruptie.

01:07:43

De heer Van Zoelen: De PVV vraagt zich af wat het oplevert voor de Groningers. Heeft PVV weleens naar de prijzen in de supermarkt gekeken? Is PVV ervan bewust dat alle grondstoffen van de producten tegenwoordig door die klimaatverandering steeds duurder worden? Want wat minder aanwezig is, is schaarser. Daar betaal je meer voor. Dus is dat niet wat het oplevert voor de gewone Groninger, als we daarop inzetten dat we de boel betaalbaar houden?

01:08:11

Voorzitter: Mevrouw Blauw.

01:08:12

Mevrouw Blauw: Nee, want wij denken daar heel anders over. Daar hebben we het

vanmorgen ook over gehad. We geven miljarden uit aan 0,00000 resultaat. We zijn voor 7% verantwoordelijk voor de totale uitstoot in Nederland en China bijvoorbeeld 10 keer zoveel. Ik denk dat wij onze eigen producten door die klimaathype opdrijven en dat het ons leven veel duurder wordt door al deze klimaatplannen. Wat wij ook zien in de ontwikkeling van het aantal banen in de energiesector. De energiesector binnen de gemeente kent sinds 2022 een relatief sterke groei. Met de investeringen en inzet op onder andere waterstof verwachten we dat de sterke groei de komende jaren zal doorzetten. Wij zien dat deze banengroei is meegenomen in het landelijk gemiddelde.

01:09:24

Mevrouw Blauw: Wij gaan hier uit van de lokale verwachtingen. Dat vinden wij een beetje speculatief begroten of een andere invalshoek, je schuift de problemen voor je uit. Daarmee naar de volgende coalitie.

01:09:37

Mevrouw Menger: Mevrouw Blaauw, u heeft ook een interruptie van de SP van de heer Brandenburg.

01:09:42

De heer Brandenburg: Voorzitter, serieus? Is dit het nu?

01:09:48

Voorzitter: Is dat uw vraag?

01:09:49

De heer Brandenburg: Nee, voorzitter. Wat vindt de Partij voor de Vrijheid ervan, dat deze gemeente ervoor zorgt dat mensen naar de tandarts kunnen? Dat deze gemeente ervoor zorgt dat mensen aan het eind van de maand nog wat geld over hebben om die huur te verhogen die haar partij in Den Haag zo omhoog heeft gegooid? Wat vindt de PvdA van de Vrijheid ervan dat wij ervoor zorgen dat mensen uit het voortgezet speciaal onderwijs begeleid worden naar werk? Wat vindt het de Partij voor de Vrijheid van al die dingen? Ik hoor alleen maar wat boterzacht geneuzel over indicatoren. Ik heb het zo druk, ik moet alle commissies doen. Voorzitter, boter bij de vis.

01:10:23

Voorzitter: Helder. Uw vraag is duidelijk. Ik geef mevrouw Blauw het woord om te reageren en dan kunt u door met uw woordvoering.

01:10:32

Mevrouw Blauw: Ik koop niets voor die socialistische bingo van de SP. Ik geloof dat er landelijk ook niemand meer fiducie in uw partij heeft, want volgens mij zijn jullie gigantisch onderuit gegaan.

01:10:42

De heer Brandenburg: Voorzitter, politiek geneuzel.

01:10:44

Voorzitter: Ik wil heel even helderheid. Zo werkt het niet, beste mensen. Er is een vraag gesteld. Het woord is aan mevrouw Blauw om erop te reageren en desnoods kunt u doorgaan met uw woordvoering.

01:10:58

Mevrouw Blauw: Zoals uw partijleider, een clown. U maakt uzelf volslagen belachelijk. Voor een goede economie op het gebied van werk en inkomen. Werken moet lonen. Mensen moeten gestimuleerd worden tot werken met enige druk. Wat goed is voor de economie is dat als mensen kunnen werken, ze ook aan het werk moeten. Daar zijn wij als partij voor en anders gekort worden op toeslagen. Als mensen fulltime werken en te weinig verdienen, moet dat aangevuld worden. Anders draait de werkende middenklasse op voor mensen die niet willen werken. Dat vinden wij onrecht. Daar wil ik het even bij laten.

01:11:37

Voorzitter: Dank u wel. Dan zijn alle fracties voor de woordvoering geweest. Dan komen nu op het moment dat we doorgaan naar het college voor een korte reactie op uw inbreng. Dan kijk ik naar achter wie ik als eerste het woord mag geven. Wethouder Eikenaar.

01:11:53

De heer Eikenaar: Voorzitter, u mag mij het eerste het woord geven. Dank u. Dank voor de steun voor ons sociaal beleid. Een aantal van u noemde de tandartskosten. Volgens mij is dat buitengewoon waardevol. In onze gemeente zou niemand pijn moeten lijden aan het gebit, omdat je niet naar de tandarts kan. Een aantal van u, de Stadspartij met name, noemde de zorg dat mensen met een laag inkomen van alles kwijtgescholden krijgen en allerlei voorzieningen ter beschikking hebben. Ik wil de opmerking maken dat deze regeling ook is voor mensen met een hoger inkomen. Tot 120% van het sociaal minimum krijgt u alles vergoed en daarboven krijgen mensen nog een deel vergoed. Ook daar kunnen mensen met een hoge tandartsrekening van profiteren.

01:12:48

De heer Eikenaar: Voor het overige krijgt de gemeente de ruimte om voor mensen met een heel laag inkomen van alles te doen en voor mensen met een hoger inkomen niet, omdat de gemeente officieel geen inkomenspolitiek mag bedrijven. Wij zoeken voortdurend de rand op. Als u echt een eerlijke verdeling wilt hebben van inkomen en kapitaal, moet u bij het Rijk zijn. Hoe goed ons sociaal beleid ook is. Waar ik buitengewoon trots op ben. Uiteindelijk dichten wij de gaten van Rijksbeleid. We noemen daar geen partijnaam bij. Die mag iedereen daar zelf bij verzinnen. D66 stelde een vraag de Eurocoaches, ook over andere initiatieven. Spaarkracht. Daar zit geen tegenstelling in. Wij financieren beide. D66 vroeg zich af waarom de middelen voor de schuldhulpverlening nog niet helemaal ingezet zijn.

01:14:08

De heer Eikenaar: Dat is geen kwestie van vertraging, dat is een bewuste keuze. We hebben incidentele middelen van het Rijk gekregen en die hebben we op verschillende jaren ingezet. Dan zet vrijval in en die gebruik je ter dekking van het jaar daarop. Dat is hoe we dat begrotingstechnisch regelen. Dat heeft niets met vertraging te maken. Dat is een keuze die bij het plan voor de schuldhulpverlening al is gemaakt en is aangekondigd. Om technische redenen staat het op deze manier. Dan heb ik volgens mij op alles gereageerd wat richting mijn portefeuille is gezegd.

01:14:51

Voorzitter: Dank u wel. Dan is het woord aan wethouder Bloemhoff.

01:14:56

Mevrouw Bloemhoff: Dank u wel, voorzitter. Eerst de gevraagde reflectie op het artikel over de noordelijke economie. De heer Rustebiel heeft het vrij genuanceerd gebracht. Mevrouw Jacobs zei iets in de term van achterblijven. Volgens mij is dat niet aan de hand. Volgens mij is het zo dat onze noordelijke economie nog steeds groeit. Het gaat niet om krimp. Even ter nuancering. Er zitten verschillen binnen die noordelijke economie. Je moet corrigeren voor het minder winnen van delfstoffen. Lees de afbouw van gaswinning. Daar vond krimp plaats van min 2,9% in overig Groningen. Dat komt door afbouw van de gaswinning. Als je dat buiten beschouwing laat, groeit de economie met 1%. Dat is een minder harde groei. Onze banengroei van de afgelopen jaren vindt u terug in dit programma, is gigantisch geweest.

01:16:20

Mevrouw Bloemhoff: In onze gemeente zijn wij nog steeds die economische motor, maar dat groeit minder hard dan de afgelopen jaren. Dat is ook landelijk het beeld. Ik vind dat niet iets om ons zorgen over te maken. Het gaat nog steeds goed met onze economie.

01:16:46

Voorzitter: Wethouder Bloemhoff, voordat u doorgaat, heeft u een vraag van de VVD van mevrouw Jacobs.

01:16:50

Mevrouw Jacobs: Dank u wel voor het antwoord, voorzitter. Een punt wat mijnheer Rustebiel noemde en wat mijn fractie ook zorgen baart, is de achterblijvende arbeidsproductiviteit. Zou u daar nog een reactie op kunnen geven?

01:17:05

Mevrouw Bloemhoff: Voorzitter, dat is ook op noordelijke schaal zo. De arbeidsproductiviteit en de innovatie van het mkb heeft verbetering. Daar zijn verschillende programma's voor. Dat vraagt een breder antwoord dan sec voor de gemeente Groningen. Bij arbeidsproductiviteit gaat het over strategische personeelsplanning, de inzet van AI. Ik denk dat we daar juist bijvoorbeeld met Werk in Zicht heel erg inzetten. Daar kan ik van alles over zeggen, maar daar is de tijd te kort voor. De vraag van de VVD over de bijstandscijfers. Daar doen we het nog steeds beter dan landelijk gemiddeld. Ja, er zijn zorgen. We zien een toename. Landelijk zie je dat dat te maken heeft met jongeren. Daar is een brief over verschenen. We hebben daarvoor een actieplan gelanceerd.

01:18:12

Mevrouw Bloemhoff: We moeten jongeren zo snel mogelijk weer naar school of aan het werk hebben. D66 en ook de Partij voor het Noorden vroeg in dat noordelijke verband naar de samenwerking. Wat de gemeente Groningen betreft blijven wij volop samenwerken in noordelijk verband. Wij waren ook overvallen door het bericht van Friesland dat ze zich terugtrokken uit de noordelijke samenwerking. Wat ons betreft, blijven we samen lobbyen voor thema's als de Lelylijn, et cetera. Ik wil benadrukken dat wij in noordelijk verband nog steeds heel goed samenwerken. Over de SNN zijn de drie provincies op dit moment over in gesprek. De NG4, de samenwerking tussen Assen, Emmen, Leeuwarden en Groningen, loopt hartstikke goed.

01:19:03

Mevrouw Bloemhoff: Die loopt al tien jaar goed in Brussel en die gaan we in Den Haag verder uitbreiden. Wij willen daar voor blijven gaan. Ook Nij Begun en JTF bieden enorme kansen. Partij voor de Dieren vroeg aandacht voor mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt in de eigen organisatie. Ik vertaal uw vraag naar afspraakbanen. Ik denk dat daar het college bevestigend op kan antwoorden. Daar zouden we meer gebruik kunnen maken van de ruimte die er is. Er komt nog een beantwoording van de schriftelijke vragen die diverse partijen hebben gesteld over dit thema. Wij zien zeker dat het dat het daar nog weer beter kan. Ook daar zouden we weer gebruik kunnen maken van bijvoorbeeld JTF en Nij Begun.

01:20:00

Mevrouw Bloemhoff: Er zijn genoeg middelen om mensen een steuntje in de rug te geven richting die arbeidsmarkt. Het CDA maakte de opmerking over kleine ondernemers. Daar hebben we onze directie Economische Zaken voor, om te ondersteunen bij ondernemersvragen. Ik wil even een leuk voorbeeld noemen. Dat is misschien niet bekend. We hebben samen met Lutje Lokaal een ondernemersbox gemaakt, waarbij nieuwe ondernemers die zich vestigen een box krijgt. Hier kunt u ons vinden. Welkom in de gemeente Groningen. Om daarin te ondersteunen. De vraag over bedrijfsparkeren, parkeer ik naar de discussie parkeren, als u het goed vindt. Daar horen de tarieven thuis. Die kunt u beter daar inbrengen. Over die gemengde binnenstad.

01:20:56

Mevrouw Bloemhoff: We komen binnenkort met een vervolg op Lokaal Kapitaal en ook de implementatie van het daghorecabeleid. Dat moet juridisch verankerd worden en ook dat ligt in het vooruitzicht. Dat in reactie op het CDA. Student en Stad vroeg hoe we de stad aantrekkelijk houden voor studenten en vooral studenten die hier willen blijven. We hebben de arbeidsmarktcampagne gehad, die succesvol is geweest. We zijn bezig geweest met de uitvoering van uw motie. Ik wil daar een paar opmerkingen over maken. Er wordt gezegd dat wij meer bedrijven moeten aantrekken. Uit dat onderzoek blijkt dat we best veel bedrijven hebben, maar dat die niet bekend zijn bij studenten. Daar hebben we actie op. Wij zien bij de Niemeyerlocatie wat een gigantisch vliegwiel dat gaat zijn voor bedrijven, de AI-fabriek, om hier te vestigen.

01:22:03

Mevrouw Bloemhoff: Ik denk dat daar ook heel veel studenten werkzaam zouden kunnen zijn. U noemde de life sciences en health, daar moeten we meer aantrekken. Ik deel die opvatting niet. Ik denk dat daar een hele sterke sector staat en dat er hele goede bedrijven zijn rond UMCG. Als je ziet wat daar ontstaat. Volgens mij is uw raad recent uitgenodigd bij het UMCG om te komen kijken bij de Healthy Ageing Campus. Daar is een heel sterk georganiseerde sector, waar tal van interessante bedrijven zitten. Als er nieuwe bedrijven zijn, zijn ze altijd welkom. Ik herken het beeld niet. Ik denk juist dat we daar al heel sterk in zijn. De vraag over opleidingen van de RUG en de Hanze, daar maakt Student en Stad nog een opmerking over met een motie dat wij daar ons moesten bemoeien met de opleidingen.

01:22:56

Mevrouw Bloemhoff: Daar voel ik me niet zo bij thuis. Voorzitter, wij werken samen

met Werk in Zicht in onze arbeidsmarktregio samen in talent in de regio, ook met het Akkoord van Groningen bijvoorbeeld het lectoraat Ondernemerschap. Hoe wordt dat ingevuld? Hoe kunnen we aansluiten? Hoe kunnen we bijvoorbeeld korte opleidingen maken voor mensen? Wij moeten als gemeente ons niet gaan bemoeien met het vormgeven van de opleidingen van de RUG en de Hanze. Dan zou ik u aanraden om dergelijke moties bij de U-raad in te dienen. Ik vind dat de gemeenteraad niet die rol heeft. De campus levendig maken, dat delen wij. We hebben recent de Gebiedsvisie besproken. Dat wordt meegenomen in de Gebiedsvisie.

01:23:58

Mevrouw Bloemhoff: Tot slot, voorzitter. Partij voor het Noorden had ik geen vraag van gehoord, maar wel de opmerking over de AI-fabriek. Dank daarvoor. We blijven daar vol op ingaan. Ik wilde daar nog op reageren met dat er stukken komen over de invulling van de Niemeyerfabriek. Daar wordt uw raad komende maanden over geïnformeerd hoe dat programma eruit gaat zien. Inmiddels is het beeld de Niemeyerfabriek is de AI-fabriek. Nee, dat is niet zo. Het is een onderdeel van die Niemeyerfabriek. In de raad kunnen we daar nog over spreken. Er komt binnenkort wat uw kant op. Tot slot, voorzitter. Dan ben ik volgens mij rond. Ik wil even afsluiten met het laatste debatje net aan het eind van de PVV die zegt: mensen moeten werken en we gaan mensen korten op toeslagen als ze niet werken.

01:24:56

Mevrouw Bloemhoff: Dat is helemaal niet hoe het college dit ziet. Volgens mij zijn er heel veel mensen in de bijstand die graag willen werken. Daarbij gaan we uit van vertrouwen. Wij willen mensen vooruit helpen. We willen mensen in het leven vooruit helpen. Volgens mij wordt niemand er beter van om mensen te korten. Dat zijn uw eigen woorden. U kunt nu uw vinger omhoog doen. Het is altijd makkelijker om mensen te korten en statushouders de schuld te geven, dan zorgen dat mensen vooruitgaan. Voorzitter, dank u wel.

01:25:28

Voorzitter: Dank u wel. Ik zie bij de PVV nog een hand. Heeft u nog een vraag aan het college, mevrouw Blauw?

01:25:37

Mevrouw Blauw: Ik wil even reageren. Volgens mij bepaalt de voorzitter dat, wat u net zei over dat ik mijn vinger omhoog steek. Volgens mij worden mijn woorden bewust verdraaid. Ik had het over mensen die wel kunnen werken en niet willen werken. Het wordt bewust verdraaid.

01:25:54

Voorzitter: Uw punt is helder. Dank aan het college voor de reactie en iedereen voor de inbreng. We zijn bijna bij een afronding. Zijn er fracties die willen komen met moties voor komende raadsvergadering, voor de begroting? Mag ik de handen zien van wie een motie wil aankondigen? Ik zie Stadspartij. Moties. Zijn er fracties die dat nu al willen delen? Nee. Ja, de heer Van Zoelen.

01:26:29

De heer Van Zoelen: Zoals ik de wethouder heb gehoord, komt er nog een antwoord op de vraag over het uitbreiden van het aantal arbeidsplaatsen binnen de gemeente.

Afspraakbanen. Aan de hand daarvan ben ik benieuwd of dat tot een toezegging kan leiden of een motie.

01:26:43

Voorzitter: Ik geef kort het woord aan de wethouder die hierover gaat.

01:26:47

Mevrouw Bloemhoff: Voorzitter, ik signaleer dat er schriftelijke vragen zijn gesteld door uw raad, door diverse fracties. Die moeten we netjes beantwoorden, voorzitter.

01:26:56

Mevrouw Menger: Helder. Voordat iedereen vertrekt wil ik u allen bedanken, sluit ik deze sessie en wens ik u een fijne avond. Dank u wel.